ATODIAD 2
Blaenoriaethau Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028
Cynnydd ar gerrig milltir 2026-7

Gwynedd Glyd:

- Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Gwynedd Werdd:

- Cynllun Datblygu Lleol newydd
- Gwastraff ac Ailgylchu
- Teithio Llesol

Gwynedd Glyd: Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas yn eu cymunedau

Prosiect: Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Mae'r nifer sylweddol o dai yng Ngwynedd sy'n cael eu defnyddio fel ail gartrefi a llety gwyliau tymor-byr yn cael effaith andwyol ar allu pobl y sir i gael mynediad at gartrefi yn eu cymunedau.

Mae'r Cyngor wedi cyflwyno ymchwil manwl i'r Llywodraeth yn amlygu'r angen am weithredu ym meysydd cynllunio, trethiant a thrwyddedu er mwyn cael gwell rheolaeth o'r sefyllfa. Yn dilyn cyhoeddiadau y Llywodraeth, gan gynnwys sefydlu Peilot Dwyfor sy'n ymrwymo i gyflwyno camau i daclo problemau yn y maes, mae'r Cyngor yn gweithredu newidiadau deddfwriaethol ac yn gosod premiwm treth Cyngor ar gyfer ail gartrefi a thai gwag bob blwyddyn ar gyfradd briodol i ymateb i'r sefyllfa ar y pryd.

Prosiect: Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Cerrig milltir 2026/7	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau / Ar drac	Beth am ei gyflawni yn y bumed flwyddyn?
1. Cyfarwyddyd Erthygl 4: Yn dilyn penderfyniad y Barnwr (6 Chwefror 2026) i wrthod caniatáu i'r Cyngor apelio, fe ddiddymwyd y Cyfarwyddyd Erthygl 4, rydym wedi: - Cyflwyno adroddiad ar y broses a'r her gyfreithiol i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 11/6/26. - Os bwriedir symud ymlaen i gyflwyno CE4 o'r newydd, bydd angen ystyried amserlen priodol ar gyfer y broses yma a swmp y gwaith cysylltiedig ac unrhyw heriau posibl.	**1.** Adroddiad wedi ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu ar 11/6/26. Ystyriaeth i unrhyw gamau pellach ac amserlen ar gyfer hyn yn ddarostyngedig newidiadau cyd-destunnol.	✓	Bydd y camau nesaf yn ddibynnol ar benderfyniadau ynglŷn â symud ymlaen ai peidio gyda chyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 newydd ac amserlen briodol ar gyfer cyflawni'r gwaith.
2. Premiwm Treth Cyngor (Diweddariad Adran Cyllid) Ystyriaeth os am gynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar gynyddu lefel y Premiwm ar gyfer 2027/28, gyda'r Cyngor Llawn i ystyried lefel y Premiwm ar gyfer 2027/28 yn Rhagfyr 2026 (boed newid yn cael ei argymell neu beidio).	**2.** Y Cyngor Llawn i ystyried lefel y Premiwm ar gyfer 2027/28 yn Rhagfyr 2026.	✓	Parhau i adolygu ar sail blynyddol.
3. Cynllun cofrestru a thrwyddedu llety gwyliau: Yn dilyn pasio deddfwriaeth newydd yn y Senedd i gyflwyno cynllun trwyddedu ar gyfer llety ymwelwyr (a fydd yn berthnasol i ddarparwyr llety hunan-ddarpar), bydd angen dangos bod eiddo yn bodloni safonau diogelwch ac ansawdd. Tra bod yr elfen Cofrestru a fydd yn agor o Hydref 2026 i'w weinyddu yn ganolog gan Lywodraeth Cymru, disgwylir rhagor o fanylion am yr elfen Trwyddedu. Mae'r Cyngor eisoes wedi amlygu mewn ymgynghoriadau ar y mater y byddai goblygiadau ac adnoddau sylweddol tebygol i gyfeiriad Awdurdodau Lleol os mai'r bwriad fydd gweithredu yr elfen Trwyddedu yn lleol, a byddwn yn rhoi ystyriaeth i unrhyw ddiweddariadau gan Lywodraeth Cymru am hyn gan ystyried ac ymateb i unrhyw ofynion a goblygiadau ar wasanaethau'r Cyngor.	**3.** Mae'r Senedd wedi pasio deddfwriaeth newydd i gyflwyno cynllun trwyddedu ar gyfer llety ymwelwyr yng Nghymru. Bydd y cynllun yn berthnasol i ddarparwyr llety hunan-ddarpar, a bydd angen dangos bod eu heiddo yn bodloni safonau diogelwch ac ansawdd. Mae 2 elfen i'r newid: • Cofrestru - gyda'r ffenestr i gofrestru yn dechrau yn Hydref 2026 a fydd yn cael ei weinyddu'n ganolog gan Lywodraeth Cymru. • -Trwyddedu - mae'r Cyngor eisoes wedi amlygu mewn ymgynghoriadau ar y mater y byddai goblygiadau ac adnoddau sylweddol tebygol i gyfeiriad Awdurdodau Lleol os mai'r bwriad fydd gweithredu hyn yn lleol. Mae'r risgiau o ran adnoddau wedi eu hamlygu yng nghofrestr risg yr Adran Amgylchedd. Mae'r Adran wedi cytuno y bydd cynrychiolaeth o Wasanaethau Gwarchod y Cyhoedd yn mynychu gweithdai ar gyfer datblygu'r cynlluniau ar gyfer Awdurdod Arweiniol (ac er mwyn hynny wedi cyflwyno datganiad diddordeb). Bydd hyn yn galluogi cyfrannu at y gwaith datblygol, ynghyd a sicrhau fod gan yr Adran ragor o ddealltwriaeth am y rôl arweiniol maes o law.	✓	Ymateb i unrhyw ymgynghoriadau cyhoeddus fydd yn cael eu cynnal ar y trefniadau ar gyfer trwyddedu. Ystyried unrhyw oblygiadau ar adnoddau'r Cyngor yn sgil penderfynniad Llywodraeth Cymru i sefydlu Cynllun Cofrestru a Thrwyddedu Statudol yng Nghymru ar gyfer llety gwyliau.

Gwynedd Werdd: Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd

Prosiect:

Cynllun Datblygu Lleol newydd

Byddwn yn llunio Cynllun Datblygu Lleol newydd ar gyfer ardal awdurdod cynllunio Gwynedd fydd yn cyfarch anghenion tai, cyflogaeth, cymdeithasol ac amgylcheddol trigolion y sir dros y 15 mlynedd nesaf.

Prosiect: Cynllun Datblygu Lleol newydd

Cerrig milltir 2026/7	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau / Ar drac	Beth am ei gyflawni yn y bumed flwyddyn?
Parhau i weithredu ar y cam cyn-adneuo ar gyfer y Cynllun newydd, fydd yn cynnwys: **i.** Datblygu ac ymgynghori ar y prif faterion, yr weledigaeth, yr amcanion strategol a'r opsiynau twf a dosbarthiad gofodol. **ii.** Paratoi papurau cefndir/testun penodol, asesiadau effaith. **iii.** Asesu gwybodaeth a dderbyniwyd yn ystod arolwg canfod barn anffurfiol (a ddaeth i ben ar 24/3/26).	**i.** Parhau gyda'r gwaith gan anelu at adrodd i'r Gweithgor Polisi Cynllunio mis Hydref, Pwyllgor Craffu Cymunedau mis Tachwedd a'r Cabinet mis Rhagfyr i ofyn eu cymeradwyaeth i gynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar y prif faterion, yr weledigaeth, yr amcanion strategol a'r opsiynau twf a dosbarthiad gofodol yn ystod Ionawr / Chwefror 2027. **ii.** Mae gwaith yn parhau gyda'r papurau cefndir / testun penodol, ac asesiadau effaith. **iii.** Adroddiad i'r Gweithgor Polisi Cynllunio ar 3 Gorffennaf 2026 ar yr ymateb yn dilyn yr ymarferiad canfod barn anffurfiol.	✔	Paratoi ac ymgynghori ar yr Hoff strategaeth. Nodir fod camau eraill yn y broses (na fydd yn bosib eu cyflawni yn y Bumed flwyddyn) sef: - Paratoi ac ymgynghori ar y Cynllun Adnau. - Cyflwyno'r Cynllun (Drafft) i'r Llywodraeth ar gyfer cynnal archwiliad cyhoeddus. Y cam olaf fydd argymell i'r Cyngor Llawn fabwysiadu'r Cynllun Datblygu Lleol newydd. Bydd y Cynllun newydd wedyn yn disodli'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd fel y prif sail ar gyfer penderfynu ar geisiadau cynllunio yn yr ardal.

Gwynedd Werdd: Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd

Prosiect: Gwastraff ac Ailgylchu

Byddwn yn paratoi strategaeth gwastraff ac ailgylchu newydd er mwyn mynd i'r afael â chynyddu'r lefel ailgylchu yn y sir i gwrdd â'r targed cenedlaethol o 70%.

Byddwn yn asesu pa mor effeithiol yw'n trefniadau casglu sbwriel presennol o ran hybu ailgylchu (o ddrws i ddrws ac yn ein canolfannau), ac yn cyflwyno trefniadau newydd lle bo angen.

Prosiect: Gwastraff ac Ailgylchu

Cerrig milltir 2026/7	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau / Ar drac i'w cwblhau	Beth am ei gyflawni yn y bumed flwyddyn?
1. Mabwysiadu'r **Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu** yn ffurfiol – adrodd i Gabinet y Cyngor am gymeradwyaeth. Yn dilyn mabwysiadu'r Strategaeth, byddwn yn gweithredu'r camau isod:	**1.** Ar 7 Gorffennaf 2026, cymeradwyodd y Cabinet yn ffurfiol Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu Cyngor Gwynedd, gan gadarnhau cefnogaeth i'r cyfeiriad strategol a'r rhaglen waith a nodir ynddi.	✓	Mae Strategaeth Gwastraff ac Ailgylchu newydd wedi'i mabwysiadu, gan ddarparu cyfeiriad clir ar gyfer moderneiddio a datblygu'r gwasanaeth dros y blynyddoedd nesaf. Mae'r Strategaeth yn cynnwys cynllun gweithredu cynhwysfawr gyda cherrig milltir clir a thryloyw i sicrhau bod y Gwasanaeth Gwastraff ac Ailgylchu yn cyflawni'r chwe amcan strategol a nodwyd. Ymhlith y mentrau cynnar a fydd yn deillio o'r Strategaeth mae cyflwyno casgliadau plastigion meddal a datblygu rhaglen addysg ac ymwybyddiaeth mewn ysgolion cynradd er mwyn meithrin arferion ailgylchu a lleihau gwastraff o oedran cynnar. Mae cynnydd hefyd wedi'i wneud o ran cyflawni ymrwymiadau Cynllun Hinsawdd a Natur y Cyngor, gan gynnwys agor siop ailddefnyddio yn Llandygai a mabwysiadu'r Strategaeth yn ffurfiol. Penodi ymgynghorwyr i ddatblygu cynlluniau ar gyfer uwchraddio a moderneiddio'r canolfannau prosesu yn Harlech a Caernarfon. Bydd hyn yn sicrhau bod y Cyngor mewn sefyllfa gadarn i gyflwyno ceisiadau am gyllid cyfatebol gan Lywodraeth Cymru i gefnogi'r gwaith o adeiladu a datblygu safleoedd newydd.
2. Paratoi opsiynau ar gyfer uwchraddio asedau trin gwastraff er mwyn datblygu safleoedd modern, effeithlon ac addas i'r diben, a fydd yn galluogi prosesu mwy o'n gwastraff yn lleol a gwella ansawdd y cynnyrch terfynol.	**2.** Yn ogystal â mabwysiadu'r Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu ar 7 Gorffennaf 2026, penderfynodd y Cabinet gefnogi ei gweithrediad drwy fuddsoddi'r cyllid EPR ychwanegol a dderbynnir am gasglu a thrin deunyddiau pecynnu. Mae'r cyllid, gwerth hyd at £4 miliwn y flwyddyn, yn darparu'r adnoddau angenrheidiol i gyflymu'r rhaglen foderneiddio a gweithredu nifer o'r mentrau a nodir yn y Strategaeth, gan gynnwys datblygu cynlluniau ar gyfer uwchraddio cyfleusterau a seilwaith y gwasanaeth.	✓	
3. Mireinio'r llwybr tuag at cyrraedd y targed ailgylchu o 70% drwy werthuso'r ystod o opsiynau a chynlluniau gweithredu. Bydd hyn yn cynnwys asesu amlder casgliadau, ystyried capasiti a maint biniau, archwilio'r potensial i gasglu deunyddiau newydd megis plastig hyblyg, a nodi cyfleoedd i gynyddu ailgylchu deunyddiau ychwanegol megis pren a choed.	**3.** Mae'r Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu yn cynnwys cynllun gweithredu a rhaglen waith ddrafft sy'n nodi'r camau i gynyddu perfformiad ailgylchu a symud tuag at y targed o 70%. Bydd y cynlluniau hyn yn destun trafodaeth bellach gyda Llywodraeth Cymru ym mis Medi. Er bod gwaith paratoi eisoes wedi cychwyn ar nifer o gynlluniau, gan gynnwys casgliadau plastigion meddal o 2027/28 ymlaen, mae cynnydd mewn rhai meysydd yn ddibynnol ar ddatrysiadau a newidiadau ar lefel genedlaethol, yn enwedig o ran datblygu marchnadoedd a seilwaith ar gyfer ailgylchu mwy o bren a deunyddiau eraill nad ydynt yn cael eu hailgylchu'n eang ar hyn o bryd.	Rhannol	

Parhad ar y dudalen nesaf

Prosiect: Gwastraff ac Ailgylchu (parhad)

Cerrig milltir 2026/7	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau / Ar drac i'w cwblhau
4. Yn ein canolfannau ailgylchu, byddwn yn parhau â'r trefniadau presennol ar gyfer agor bagiau du er mwyn lleihau faint o wastraff gweddilliol ac ehangu cyfleoedd i **ailddefnyddio** a thrwsio drwy gydweithio'n agos â'n partneriaid.	**4.** Bydd y rhaglen o agor bagiau du yn parhau i gael ei chyflwyno fesul cam ar draws y canolfannau ailgylchu. Yn ogystal, mae siop ailddefnyddio a gofod trwsio cymunedol pwrpasol i fod i agor yng Nghanolfan Ailgylchu Bangor yn ystod yr hydref. Bydd opsiynau ar gyfer datblygu cyfleusterau hybrid tebyg yng Nghanolfannau Ailgylchu Dolgellau a Pwllheli hefyd yn cael eu hystyried fel rhan o ymrwymiad y gwasanaeth i gefnogi'r economi gylchol a lleihau gwastraff.	✓
5.Parhau i gyflawni gwaith newid ymddygiad sy'n seiliedig ar ddata i gefnogi'r Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu. Gall hyn olygu defnyddio pwerau gorfodi lle bo diffyg ymrwymiad, ond hefyd rhoi mwy o bwyslais ar wella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o fewn ysgolion a'r gymuned ehangach.	**5.** Mae'r broses ailstrwythuro yn parhau, a bydd y tîm codi ymwybyddiaeth yn cael ei leoli mewn ffordd sy'n sicrhau'r gefnogaeth orau i'r tim. Mae prentis marchnata digidol wedi'i benodi i gryfhau'r defnydd o sianeli digidol wrth hyrwyddo ailgylchu. Yn ogystal, rydym wedi cydweithio ag athrawes leol i ddatblygu rhaglen addysg ar gyfer ysgolion cynradd, a byddwn yn partneriaethu ag Antur Waunfawr i gyflwyno'r pecyn hwn mewn ysgolion ledled y sir. Yn y misoedd nesaf, byddwn hefyd yn gweithio gydag arbenigwyr newid ymddygiad er mwyn datblygu ymyriadau pellach i gynyddu cyfraddau ailgylchu a lleihau gwastraff gweddilliol. Yn ategol i hyn, mae cyllid EPR wedi galluogi'r gwasanaeth i ariannu dwy swydd gorfodaeth ychwanegol i gefnogi cydymffurfiaeth.	✓
6. Fel rhan o'r adolygiad o drefniadau gwastraff masnachol, byddwn yn datblygu porth cwsmer ar-lein i alluogi busnesau i gysylltu â ni ac ymgysylltu drwy e-fasnach. Yn ogystal, byddwn yn annog busnesau i gynyddu eu cyfraddau ailgylchu o leiaf 10% o gymharu â'r lefelau presennol. Mae astudiaeth achos ddiweddar yn dangos bod hyd at 60% o gynnwys biniau gweddilliol masnachol yn cynnwys deunyddiau y gellid eu hailgylchu.	**6.** Mae'r gwaith o ddatblygu'r elfen porth cwsmer yn parhau. Bydd yr ailstrwythuro'n ein galluogi i symud gwaith gweithredol gwastraff masnachol i'r swyddogion yn y depo. Bydd rôl y tîm codi ymwybyddiaeth hefyd yn ehangu i gynnwys ein cymuned fusnes.	Rhannol

Gwynedd Werdd: Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd

Prosiect: Teithio Llesol

Mae teithio llesol yn anelu i sicrhau fod cerdded a beicio yn dod y dewis arferol ar gyfer teithiau bob dydd, er mwyn gwella iechyd personol, ansawdd yr aer ac yn gwneud lleoedd yn fwy dymunol i fyw a gweithio ynddynt.

Byddwn yn gwella llwybrau cerdded a beicio presennol y sir, a chyflwyno llwybrau teithio llesol o'r newydd er mwyn hwyluso mwy o gerdded a beicioyn ein cymunedau.

Prosiect: Teithio Llesol

Cerrig milltir 2026/7	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau / Ar drac i'w cwblhau	Beth am ei gyflawni yn y bumed flwyddyn?
1. Yn dilyn sicrhau cefnogaeth ariannol o'r Gronfa Trafnidiaeth Rhanbarthol ar gyfer 2026/7, byddwn yn: • Cwblhau gwedd 4 cynllun Teithio Llesol Ffordd Penrhos, Bangor • Cwblhau gwedd 2 cynllun rhwng Chwilog ac Afonwen • Gwaith datblygol pellach ar gynllun Tywyn-Aberdyfi • Defnyddio cyllid craidd teithio llesol ar gyfer: - gwaith paratoadol ac astudiaethau. - dichonoldeb ar gynlluniau teithio llesol amrywiol. - diweddaru'r Map Teithio Llesol. - gwaith hyrwyddo'r gwelliannau isadeiledd. - darparu storfa beics mewn ysgolion. - mân welliannau eraill mewn cymunedau.	**1.** • Dyluniad manwl ar gyfer gwedd 4 cynllun Ffordd Penrhos wedi ei gwblhau (ymestyn llwybr presennol o gyffordd Coed Mawr hyd at gylchfan Ffordd Penrhos/ Ffordd Belmont), gyda'r gwaith wedi mynd allan i dendr yn ystod yr haf. Gwaith bellach wedi cychwyn ar y safle (cychwyn Medi). • Gwaith wedi cychwyn ar y ddaear ym Medi er mwyn osgoi tarfu'n ystod cyfnod brig yr haf, ac fel gellir cwblhau'r gwaith mewn un gwedd. • Gwaith datblygol wedi cychwyn – trafodaethau yn parhau gyda rhanddeiliaid perthnasol ar gyfer gwaith rhagbaratoi i gychwyn ar y ddaear yn ystod gaeaf 2026 (gyda'r cynllun ei hun i'w gyflawni yn 2027/8). • Gwaith yn parhau ar ddatblygu dyluniadau ar gyfer gweithredu elfennau yn ystod 2026/7: - diweddaru'r Map Teithio Llesol – ymgynghoriad wedi cychwyn (gw pwynt 5 am ragor o fanylion). - darparu storfa beics mewn ysgolion – gwaith i gychwyn ar storfa Ysgol Edern yn ystod hanner tymor nesaf. - mân welliannau eraill mewn cymunedau -goleuadau solar i Lon bach Odro, Bethesda i hwyluso defnydd.	✓	Cynllunio, paratoi a gweithredu cynlluniau teithio llesol fydd yn derbyn cefnogaeth ariannol Llywodraeth Cymru. Cynnal ymarferiadau ymgysylltu/ ymgynghori gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid allweddol er mwyn gwireddu cynlluniau Teithio Llesol.
2. Llwybrau diogel mewn cymunedau - Ysgol Maenofferen, Blaenau Ffestiniog.	**2.** Gwaith wedi cychwyn gyda datblygu'r cynllun amlinellol. Wedi ymgynghori gyda cymuned leol, sylwadau adeiladol a fydd yn llywio gwelliannau wrth symud ymlaen. Disgwylir i waith gychwyn yn fuan yn y flwyddyn newydd.	✓	

Parhad ar y dudalen nesaf

Prosiect: Teithio Llesol (parhad)

Cerrig milltir 2026/7	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau / Ar drac i'w cwblhau
3. Gwelliannau ar Lôn Las Ogwen gan gwblhau seilwaith trywydd cerdded a beicio pwrpasol o safon rhwng Llyn Ogwen a Bangor, gan gynnwys uwchraddio Pont Sarnau.	**3.** Gwaith ar y gwelliannau wedi dod i ben – cynhaliwyd agoriad swyddogol Pont Sarnau a oedd yn gyfle i ddathlu'r gwaith yma a gwelliannau yn yr ardal sy'n cryfhau rhwydwaith cerdded a beicio'n yr ardal. Mwy **yma** am yr agoriad swyddogol. Gwaith rhagbaratoi ar gyfer gwedd 2 y cynllun a fydd yn cynnwys cwblhau cyswllt gyda Lon Ogwen ar ochr gorllewinol.	✓
4. Parhau i hyrwyddo llwybrau i drigolion ac ymwelwyr i'r sir am y cyfleoedd cerdded a beicio ar rwydwaith teithio llesol Gwynedd.	**4.** Gwaith yn parhau – wedi cynnal lansiad o Becyn Trafnidiaeth Ysgolion gyda sylw cadarnhaol ar y cyfryngau. Mwy **yma**. Gwaith yn parhau i annog defnydd y pecyn ymhlith ysgolion. Fel rhan o Wythnos Cerdded i'r Ysgol, bu swyddogion Diogelwch y Ffyrdd yn cynnal cystadleuaeth Teithio Llesol, a fu'n gyfle i ddathlu llwyddiannau ysgolion yn eu hymdrechion i annog mwy o gerdded, sgwtera a beicio i'r ysgol. Parhau i gydweithio gyda Gwasanaeth Cyfathrebu i ddatblygu fideos i hyrwyddo gwelliannau a buddion llwybrau.	✓ Parhaus
5. Cynnal arolwg yn holi barn trigolion ar y llwybrau teithio llesol presennol yn ogystal â chynlluniau ar gyfer y dyfodol. Bydd hyn yn cael ei gynnwys fel rhan o adroddiad i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru erbyn Rhagfyr 2026.	**5.** Arolwg Teithio Llesol wedi agor, a gwaith yn digwydd i hyrwyddo ac annog aelodau'r cyhoedd i ddweud eu dweud. Mwy am yr arolwg **yma**	Rhannol – arolwg wedi ei gynnal, gydag adroddiad terfynol i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru yn fuan yn y flwyddyn newydd